

Niels Helveg Petersen:

– Gjördu tað vit kundu fyri at hjálpa Sigmundi

–Men vit kundu ikki leggja okkum út í, hvat ein dómstólur ger hvørki her ella í øðrum landi

JAN MÜLLER

Spurningurin um føroyska skiparan Sigmund Andreassen, sum í meira enn eitt hálvt ár var afturhildin á fronsku oygni Réunion varð ikki viðgjörður undir vitjanini hjá danska uttanríkisráðharranum. Og tað hevði sínar góðar grundir. Sigmund Andreassen fekk nevniliga passið aftur herfyri og kundi fara av aftur oygni. Hann er nú aftur í Føroyum.

Men á tíðindafundi á Hotel Hafnia slapp danski uttanríkisráðharrin ikki undan at svara spurningum um eitt nú danska leiklutin í hesum máli.

Tað hevur nevniliga fleiri ferðir verið ført fram í føroyskari pressu, at danska uttanríkisráðharrin ikki gjørt nóg mikið fyri at fáa Sigmundi passið aftur, soleiðis at hann kundi sleppa av aftur oygni.

Niels Helveg Petersen fegnast um, at Sigmund Andreassen var komin heim aftur. Hann visti samtíðis á, at her er talan um eitt mál, har fiskireglur ikki eru hildnar. Hetta er nakað, sum bæði franskir, føroyskir og danskir myndugleikar vanliga taka í størsta álvara.

Málið endaði við dómstólin á Reunion, og tá ber ikki til hjá einum myndugleika í øðrum landi at leggja seg út í málið. Hevði slíkt mál verið fyri í Danmark, so hevði uttanríkisráðið heldur ikki havt møguleika at lagt seg út í tað, sum dómstólinur fyrítók sær.

Niels Helveg Petersen sigur, at ein kann ikki krevja, at ein dómstólur skal gera hetta ella hatta men visir á, at danska uttanríkisráðið gjørdi alt tað, sum stóð í tess makt, fyri at fáa Sigmund leysan.

Uttanríkisráðharrin heldur ikki, at annað kundi gerast fyri Sigmund, tí eitt land kann ikki uttan víðari leggja seg út í tað, sum dómstólinur fyrítækur seg í einum øðrum landi. Tá ein persónur verður tikin fyri at hava framt lógarbrot í einum landi og kemur fyri dómstólin, so kann ein stovnur ella instansur í einum øðrum landi ikki leggja seg út í tað.

Dómstólinur í Danmark

er t.d. óheftur av statsmaktini, og soleiðis skal tað vera.

Niels Helveg Petersen, uttanríkisráðharrin: Hetta við suvereniteti er ein ómetaliga kompliseraður spurningur. Myndjan

Danski uttanríkisráðharrin:

– Eg havi ilt við við at skilja hugtakið suverenitetur

JAN MÜLLER

Hóast tað ikki var eitt av høvuðsmálunum, sum varð viðgjört undir vitjanini, so varð danski uttanríkisráðharrin eisini kunnast um gongdina í fullveldismálunum. Niels Helveg Petersen sigur, at hann eisini persónliga royndir at fylgja við í málinum, tí hann sjálvur hevur stóran áhuga fyri statsrætti og málum, sum snúgva seg um donsku grundlógina.

Tí fylgja vit nágrenniliga við í, hvat hendir í hesum máli, men hinvagin er tað púra greitt, at hetta er eitt mál, sum verður viðgjört í Føroyum. So skjótt før-oyngingar hava fingið greiðu á hesum og ynskja samráðingar, so eru vit tilreiðar til tess sigur Niels Helveg Petersen.

Tit mugu fyrst gera av Nú framstændandi danskir politikarar so sum formennir í bæði sosialdemokratiska flokkinum og í Vinstra hava verið í Føroyum og her sagt sína hugsan um týðningin av ríkisfelagsskapinum, fær eisini oddamaðurin hjá teimum Radikalu spurningin, hvat flokkurin heldur um fullveldissætlanina.

Hetta er eitt kjak, sum føroyingar mugu hava í Føroyum, hvørjar broytingar tit ynskja, og tá tit hava gjørt tykkum hetta greitt, vilja vit í Danmark sjálvandi tosa um, hvussu vit skulu fyrir-

halda okkum til tað, og síðani kunnu tingingar fara í gongd.

Niels Helveg Petersen sigur annars, at hann kennir tað á sama hátt sum so nógvir aðrir danir gera, hetta at ríkisfelagsskapurin kann halda fram.

–Eg haldi, at ríkisfelagsskapurin er nakað gott. Eg seti hann sera høgt og siggi fegin, at hesin felagsskapur heldur fram.

Hugtakið suverenitetur

Spurdur hvør munurin er millum baltisku londini, sum vilja verða sjálvstøðug lond og Føroyar, sum ynskja suverenitet - fullveldi - sigur Niels Helveg Petersen:

–Eg havi ein trupulleika við orðinum suverenitetur. Eg havi ilt við at skilja, hvat hetta orðið merkir. Tað verður sagt, at Danmark er ein suverenur stat, men Danmark hevur plikað seg til hópin av altjóða avtalum eitt nú í sambandi við ST, NATO og ES, sum gera, at suverenitetur í dag er eitt hugtak, sum ikki longur gevur nakra meining. Státir í dag eru meira bundnir at hvørjum øðrum, enn teir nakrantíð áður hava verið. Allur altjóða útviklingurin merkir, at statir eru noyðdir til at samráðast hvør við annan á øllum møguligum økjum, handla við hvør annan og finna fram til felags avtalur. So eg havi nakrar trupulleikar við hugtakinum

suverenitetur.

Niels Helveg Petersen sigur seg altíð hava havt stóran samhuga við ynskjunum hjá baltisku londunum at endurvinnu sítt sjálvstýri og visir á, at hesi londini í 30-unum vórðu sjálvstøðug lond, og tí var her talan um at fáa sítt sjálvstýri aftur, ið varð tikið frá teimum.

–Hyggja vit út yvir ta stóru europeisku myndina, so eigur ein at vera varugur við, at tað er ein grundfestur regul í Felagsskapinum fyri trygd og samstarvi, at markini í Europa í dag liggja fóst. Sum dømi kann eg nevna Kosovo. Eingir statir víðurkenna rættin hjá Kosovo at gerast ein sjálvstýrandi statur.

–Kosovo er ein partur av Serbia. Trupulleikin her er, at Milosowitj hevur tikið víttgangandi sjálvstýrið frá íbúgvunum. Tað er ein trupulleiki, og tað er hetta, sum skal fáast uppá pláss.

Niels Helveg Petersen sigur víðari, at í mun til nógvar minnilutar í Europa víðurkennur man ikki uttan víðari, at t.d. baskarar og aðrir hava rætt til at seta ein stat á stovn. Ein víðurkennir heldur ikki, at ungavar í Slovakinum uttan víðari hava rætt til at skipa eitt ungarskt samfelag í Slovakia ella at ungavar í Rumenia hava rætt til at skipa eitt ungarskt samfelag í Rumenia. Tí er hesin spurningurin ómetaliga kompliseraður og krevur nóg meira nágreiniliga

gjøgnumgongd.

Føroyar og Danmark

Niels Helveg Petersen sigur víðari, at tá talan er um Føroyar, at um og tá tað fyriliggja greið ynski frá føroyskari síðu um samráðingar um broytingar í Heimastýrslógini, so eru teir frá danskari síðu tilreiðar til samráðing.

Uppá fyrispurning um Føroyar hava ein víðurkendan rætt til at gerast sjálvstýrandi statur sigur danski uttanríkisráðharrin:

–Tá og um tað fyriliggur eitt ynski frá føroyskari síðu at samráðast um Heimastýrslógina, so eru vit frá danskari síðu eisini tilreiðar til tess. Hetta hevur festsætisráðharrin sagt, og tað

eri eg eisini førur fyri at siga her. Longur kann eg ikki fara her.

Á tíðindafundinum var lögmaður spurður, um hann er samdur við uttanríkisráðharran, at orðið suverenitetur ikki gevur nakra meining.

–Tað er ein spurningur um at definera sigur Anfinn Kallsberg og visir annars á, at tað longu er niðurfelt í avtaluna millum Danmark og Føroyar frá juni, at samráðingar skulu takast upp um víðurskiptini millum Danmark og Føroyar.

Lögmaður sigur, at vit í Føroyum fyrst mugu víðgera hesi mál, soleiðis at vit eru samdir, tá vit fara til samráðingar við donsku stjórnina.

